Viite
E 15/2021 vp

Asia
EU/OSA; Lausunto LaV-kuuleminen 10.3.2021 asiassa E 15/2021 vp; EU:n terrorismin vastainen ohjelma

Komission uuden terrorisminvastaisen ohjelman tarkoituksena on tehostaa terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaa ja parantaa EU:n kykyä sietää terroriuhkia. Ohjelma pohjautuu aiemmin hyväksyttyihin toimenpiteisiin ja viime vuosina tehtyyn työhön. Ohjelma perustuu neljään pilariin, joiden kautta toimia pyritään edistämään niin ennakoinnin, ennaltaehkäisyn, suojelun kuin vastatoimien rintamalla.

Suomi pitää hyvänä, että komissio on laatinut uuden EU:n terrorismin vastaisen ohjelman, joka kattaa koko terrorismin uhan elinkaaren lähtien ennaltaestävistä toimista ja päättyen terrori-iskun seurausten hallintaan ja uhrien asemaan

Komission laatima uusi terrorisminvastainen ohjelma on osa EU:n turvallisuusunionistrategiaa vuosiksi 2020-2025. Sen tarkoituksena on tehostaa terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaa ja parantaa EU:n kykyä sietää terroriuhkia. Ohjelma pohjautuu aiemmin hyväksyttyihin toimenpiteisiin ja viime vuosina tehtyyn työhön, joiden tarkoituksena on estää terroristeja hankkimasta iskuissa tarvittavia välineitä ja vahvistaa yhteiskunnan kykyä selviytyä terrorismin uhasta. Komissio on asettanut terrorisminvastaisen ohjelman tavoitteiksi heikkouksien tunnistamisen, iskujen ennaltaehkäisemisen puuttumalla radikalisoitumiseen, kaupunkien suojelemisen sisäänrakennettua turvallisuutta kehittämällä sekä vaikuttavamman reagoinnin iskuihin tehostamalla operatiivista tukea. Ohjelma perustuukin neljään pilariin, joiden kautta toimia pyritään edistämään niin ennakoinnin, ennaltaehkäisyn, suojelun kuin vastatoimien rintamalla.

Ensinnä komission näkemyksen mukaan on pystyttävä **ennakoimaan** paremmin nykyisiä ja uusia uhkia Euroopassa. Tietojen jakaminen sekä monialaisen ja monitasoisen yhteistyön kulttuuri ovat edelleen keskeisessä asemassa uhkakuva-arvioinnissa, joka voi muodostaa perustan tulevaisuuden kannalta kestävälle terrorisminvastaiselle politiikalle.

Toiseksi on myös pyrittävä **estämään** iskut puuttumalla radikalisoitumiseen ja ääri-ideologioihin torjumalla niitä paremmin ennen kuin ne pääsevät juurtumaan. Komissio painottaa, että on tehtävä selväksi se, että eurooppalaista elämätapaa ja sen demokraattisia arvoja on kunnioitettava.

Kolmanneksi, jotta eurooppalaisia voidaan **suojella** tehokkaasti, on vähennettävä haavoittuvuustekijöitä, olipa kyse julkisista tiloista tai kriittisistä infrastruktuureista, jotka ovat olennaisia yhteiskuntien ja talouden toiminnan kannalta.

Neljänneksi, jotta iskuihin voidaan **vastata** niiden tapahtuessa, on hyödynnettävä mahdollisimman tehokkaasti EU:n virastojen, kuten Europolin ja Eurojustin, operatiivista tukea sekä varmistettava, että käytettävissä on toimiva oikeudellinen kehys rikoksentekijöiden saattamiseksi vastuuseen.

EU-tason kansainvälinen yhteistyö kaikilla ohjelman neljän pilarin alueella on tärkeää.

Nostoja Suomen kannasta

Suomi pitää hyvänä, että komissio on laatinut uuden EU:n terrorismin vastaisen ohjelman, joka kattaa koko terrorismin uhan elinkaaren lähtien ennaltaestävistä toimista ja päättyen terrori-iskun seurausten hallintaan ja uhrien asemaan. Suomi pitää tärkeänä kokonaisvaltaista ja eri toimijoiden vastuut huomioivaa lähestymistapaa. Suomi korostaa terrorismin torjunnassa ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaestämisessä oikeusvaltioperiaatetta sekä perus- ja ihmisoikeuksien noudattamista. Suomi on sitoutunut noudattamaan kansainvälisen oikeuden velvoitteita terrorismintorjunnassa.

Suomen näkemyksen mukaan terrorismintorjunnan painopisteen tulee olla terrorismin ennaltaehkäisyssä, jolla tarkoitetaan puuttumista taustasyihin, vaikuttimiin sekä muihin tekijöihin, jotka voivat johtaa väkivaltaiseen radikalisoitumiseen ja äärimmillään terroristiryhmiin värväytymiseen. Suomi pitää epätoivottavana kehityksenä, että komissio on osittain erkaantunut ohjelmassaan aiemmin hyväksytystä terminologiasta ja aikoo jatkossa puuttua myös ekstremistiseen toimintaan ja ideologioihin, vaikka niillä ei olisi linkkiä väkivaltaan.

Suomi pitää tärkeänä komission tukea jäsenvaltioille väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyssä. Suomi ei pidä suotavana komission pyrkimyksiä vaikuttaa suoraan paikallistoimijoiden työhön. Suomi korostaa, että komission tulee tukea jäsenvaltioita riippumatta siitä, miten ennalta ehkäisy on organisoitu kansallisesti ja paikallisesti. Tuen tulee lähteä jäsenvaltioiden konkreettisista tarpeista, jotka voivat olla hyvin erilaisia eri jäsenmaissa ja eri alueilla.

Suomi pitää hyvänä, että ohjelmassa painotetaan tarvetta selvittää uusien teknologioiden hyödyntämismahdollisuuksia terrorismin torjunnassa. Suomi niin ikään suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti hankkeisiin, joilla mahdollistetaan lainvalvonta- ja oikeusviranomaisille kyky toimivaltuuksiensa puitteissa ennalta estää, torjua, tutkia ja saattaa tekijät rikosoikeudelliseen vastuuseen rikoksista. Keinojen sisäisen valvonnan ja riittävän ja riippumattoman laillisuusvalvonnan kehittäminen on tärkeä ja erottamaton osa näitä hankkeita. Rikollisten siirtyessä entistä enemmän verkkomaailmaan, tulee löytää tasapainoisia, tietosuojaa sekä perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittavia tapoja liittyen lainvalvontaviranomaisten pääsyyn salattuun tietoon ja digitaaliseen todistusaineistoon. Suomi yhtyy komission huomioon myös siinä, että lainvalvonta- ja oikeusviranomaisille tulee varmistaa kyky suorittaa lainmukaiset tehtävänsä niin reaalimaailmassa kuin verkossa tieto- ja yksityisyydensuoja ja tietojen käyttötarkoitussidonnaisuus huomioiden.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi